Ο φιλελεύθερος ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Με την Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@philelftheros.com

Η ΕΕ ν' ανακτήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών

ΜΑΡΚΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ: *Οι Βρυξέλλες φάνηκε ότι δεν είναι σε θέση να κάνουν μακροπρόθεσμους στρατηγικούς σχεδιασμούς*

Το δίλημμα παραμονής ή εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν γνώριμο στους Βρετανούς, μια που πριν από το δημοψήφισμα του Brexit πήγαν ξανά στις κάλπες το 1975 για το ίδιο ζήτημα. Τότε το 67% ψήφισε υπέρ της παραμονής στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Ίσως γι' αυτό το σημερινό αποτέλεσμα να αποτελεί απροσδόκητη εξέλιξη, αλλά είναι πλέον μη αναστρέψιμη. Αυτό που έχει τώρα τεράστια σημασία είναι να ληφθεί μια απόφαση για μια συμφωνία αρχών σε πολιτικό επίπεδο το συντομότερο δυνατόν όσον αφορά τη σχέση Ηνωμένου Βασιλείου και ΕΕ, επισημαίνει ο πρώην Ευρωπαίος επίτροπος και πρώην υπουργός Εξωτερικών Μάρκος Κυπριανού. Ο ίδιος υπογραμμίζει πως εκείνο που έχει σημασία είναι να λήξει αυτή η αβεβαιότητα. Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρεί ότι είναι ανάγκη να καταφύγει πίσω στους πολίτες, να ξαναδημιουργήσει την υποστήριξη που υπήρχε προς το όλο οικοδόμημα για να προχωρήσει μπροστά. Τώρα, χωρίς την τροχοπέδη του Ηνωμένου Βασιλείου, μπορεί να πει κανείς ότι θα είναι πιο ελεύθερη η ΕΕ και η Ευρωζώνη να παίρνει περισσότερες αποφάσεις.

-Φανταζόσασταν ποτέ την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς το Ηνωμένο Βασίλειο;

-Παρόλο που πολλές φορές η συμπεριφορά του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΕ ήταν διαφορετική από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, π.χ. είχε μια δική του προσέγγιση ενάντια στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, όμως ποτέ δεν σκεφτήκαμε ότι θα μπορούσε κάποια στιγμή να φύγει. Από την στιγμή όμως που αποφασίστηκε να γίνει το δημοψήφισμα και ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες που είχαν αρχίσει οι δημοσκοπήσεις, ήταν φανερό ότι ήταν ένα πολύ πιθανό ενδεχόμενο. Η έξοδος προηγείτο στις δημοσκοπήσεις για μεγάλο χρονικό διάστημα. Με εκπλήσσει η εντύπωση της έκπληξης και της αμηχανίας, στις Βρυξέλλες και σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

> ***Προέχει να επιτευχθεί μια πολιτική συμφωνία αρχών το συντομότερο δυνατόν***

-Πολλοί θεωρούν ότι ήταν ένα λάθος δημοψήφισμα, λάθος εποχή, σε μια προβληματική Ευρώπη.

-Δεν είναι στην καλύτερη περίοδό της η ΕΕ. Έχει απογοητεύσει τους πολίτες σε πολλά θέματα όπως στο χειρισμό των οικονομικών ζητημάτων και στο μεταναστευτικό. Δίνει την εντύπωση ότι έχει απομακρυνθεί από τις καθημερινές ανησυχίες των πολιτών. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι ένα είδος θεωρητικής αφ' υψηλού προσέγγισης, χωρίς να κατεβαίνουν κάτω στους πολίτες για να δουν τι πραγματικά σκέφτονται. Δηλαδή, η Ευρώπη αποφασίζει με βάση το πώς θα έπρεπε να σκέφτονται οι Ευρωπαίοι πολίτες και όχι ποια είναι η πραγματική τους αντίληψη για τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και των πιθανών λύσεων που θα ήθελαν να δουν.

-Το Brexit είναι το πρώτο πλήγμα στο ευρωπαϊκό κοινό όραμα;

-Ναι, είναι ένα σοβαρό πλήγμα. Παρόλο που υπήρχαν προηγουμένως και άλλες αντιδράσεις, η Βρετανία ήταν η πιο εμφανής από τις χώρες που δεν της άρεσε η συνεχής ολοκλήρωση της ΕΕ. Διεκδικούσε να παραμείνουν περισσότερες αρμοδιότητες στα κράτη μέλη. Όμως υπάρχουν κι άλλα κράτη μέλη που σκέφτονται με αυτό τον τρόπο. Δείτε τις αποφάσεις που πήρε για παράδειγμα η Ουγγαρία, η Αυστρία και άλλες χώρες για το μεταναστευτικό που είναι καθαρά ενάντια στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου. Αντέδρασαν όταν η ΕΕ υποχρέωσε τα κράτη μέλη να φιλοξενήσουν αριθμό μεταναστών.

-Γι' αυτό είπατε πιο πριν ότι η ΕΕ έχασε την επαφή με τους πολίτες;

-Ναι, είναι ένα παράδειγμα, διότι στο χειρισμό διαφόρων προβλημάτων κατέληξε να δυσαρεστεί τους πάντες. Στο θέμα της οικονομίας, οι χειρισμοί που έκανε δεν άφησαν ικανοποιημένες τις χώρες του Νότου που είχαν ανάγκη για οικονομική στήριξη, διότι θεώρησαν ότι ήταν σκληρά και άδικα τα μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν. Από την άλλη, οι χώρες του Βορρά που χρηματοδοτούσαν την οικονομική βοήθεια προς το Νότο θεωρούσαν ότι έδιναν τα χρήματα των φορολογουμένων για να βοηθήσουν χώρες που δεν είχαν όρεξη να βοηθήσουν τον εαυτό του. Αυτή η προσέγγιση πολιτικά άφησε ανικανοποίητο το σύνολο των Ευρωπαίων πολιτών. Το ίδιο και στο Μεταναστευτικό. Όλα αυτά με αφορμή το Brexit, θα αναγκάσουν την ΕΕ να ακολουθήσει διαφορετική προσέγγιση.

-Δηλαδή;

-Περιμένω πολύ λιγότερες πρωτοβουλίες να λαμβάνονται πλέον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πέρα από το θέμα της Κοινής Αγοράς. Εκείνο που με ανησυχεί περισσότερο είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση φάνηκε ότι δεν είναι σε θέση να κάνει μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στρατηγικούς σχεδιασμούς.

-Τη νέα πορεία της ΕΕ, χωρίς τη Βρετανία, μπορούν να τη διαχειριστούν οι σημερινοί Ευρωπαίοι ηγέτες;

-Έχουν και την ικανότητα και τη δυνατότητα. Τώρα αν θα το κάνουν δεν μπορώ να ξέρω, διότι ως τώρα φάνηκε ότι οι αποφάσεις λαμβάνονταν ως αντίδραση σε κάποια γεγονότα και όχι με κάποιο στρατηγικό σχεδιασμό. Για παράδειγμα, αυτή η ιδέα που βγαίνει τώρα από τη Γερμανία για πιο ελαστική ΕΕ, με λιγότερη πίεση στα κράτη μέλη να υιοθετούν συγκεκριμένες κοινές πολιτικές, δεν είναι επειδή υπάρχει η αντίληψη ότι είναι σωστή προσέγγιση, αλλά έρχεται ως αντίδραση προς το Brexit. Προκειμένου να κατευνάσουν οποιεσδήποτε άλλες αποσχιστικές τάσεις υπάρχουν. Δηλαδή δεν γίνεται μια εις βάθος συζήτηση με ένα στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά αντιμετώπιση της πυρκαγιάς αφού ξεσπάσει.

-Αντιμετωπίζονται με αυτό τον τρόπο οι αποσχιστικές τάσεις;

-Όχι. Είναι ανάγκη να προσφύγει πίσω στους πολίτες η ΕΕ, να ξαναδημιουργήσει την σχέση που υπήρχε πριν 10-15 χρόνια προς το όλο ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Εκεί πρέπει να δοθεί όλη η έμφαση, να καταλάβουν ξανά οι Ευρωπαίοι τα οφέλη, το γιατί αξίζει νάναι όχι μόνο η χώρα τους αλλά και οι ίδιοι πολίτες της ΕΕ. Πιστεύω ότι αυτή πρέπει να είναι η προτεραιότητα.

-Σε ποιο σημείο χάθηκε αυτή η επαφή;

-Αυτό έχει καιρό που άρχισε, το είχα πει επανειλημμένα όταν ήμουν Επίτροπος, υπήρχε μια τάση στα κράτη μέλη τις θετικές πτυχές της ΕΕ να τις αξιοποιούν οι κυβερνήσεις και να λένε ότι αυτές πήραν τις θετικές πρωτοβουλίες και όλα τα αρνητικά και τις υποχρεώσεις να τα φορτώνουν στις αποφάσεις των Βρυξελλών. Αυτό παλαιότερα δούλευε, αλλά η συνεχής επίκληση ότι όλα τα καλά γίνονται στις πρωτεύουσες και όλα τα κακά γίνονται στις Βρυξέλλες, δημιουργούσε μια συνεχή φθορά. Το αποκορύφωμα ήταν η οικονομική κρίση. Αν υπήρχε αυτή την στιγμή οικονομική ευημερία σε όλη την ΕΕ, δεν θα γινόταν καν συζήτηση γι' αυτό το θέμα. Ακόμα και το μεταναστευτικό σε μεγάλο βαθμό είναι λόγω της οικονομικής κρίσης που προκαλεί τόσες αντιδράσεις. Πιστεύω ότι το μεγάλο πρόβλημα για τους πολίτες στην ΕΕ είναι κατά κύριο λόγο η οικονομική κατάσταση, δεν λέω ότι φταίει η ΕΕ, αλλά στα μάτια των πολιτών είναι μια αποτυχία της ΕΕ.

-Με το Brexit η οικονομική ύφεση μπορεί να επανέλθει δριμύτερη. Ήδη οι χρηματαγορές κατέγραψαν τη μεγαλύτερη πτώση από το 2007 και η στερλίνα βρέθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο από το 1985;

-Πιστεύω ότι και οι δυο πλευρές θα ανακάμψουν κάποια στιγμή. Η ΕΕ πολύ περισσότερο παρά το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο θα έχει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες οικονομικές επιπτώσεις. Τουλάχιστον με βάση τις προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Αγγλίας και του Υπουργείου Οικονομικών θα μειωθεί η ανάπτυξη και θα μειωθεί η οικονομική δύναμη του Ηνωμένου Βασιλείου. Η ΕΕ πιστεύω ότι σύντομα θα ξαναγυρίσει εκεί που ήταν.

-Το ευρώ κινδυνεύει;

-Το ευρώ είχε ήδη τα προβλήματα του όχι λόγω Ηνωμένου Βασιλείου το οποίο δεν ήταν μέσα στην Ευρωζώνη. Μπορεί να πει κανείς ότι τώρα θα είναι και πιο ελεύθερη η ΕΕ και η Ευρωζώνη να παίρνει αναγκαίες αποφάσεις χωρίς την τροχοπέδη του Ηνωμένου Βασιλείου. Εκείνο που έχει σημασία είναι να λήξει αυτή η αβεβαιότητα που υπάρχει σήμερα. Θα πω ότι είναι λανθασμένη ως ανεύθυνη η προσέγγιση του Ηνωμένου Βασιλείου ότι θα φύγουν αλλά δεν θα πουν πότε. Αυτό δημιουργεί μεγαλύτερη αβεβαιότητα. Όλη αυτή η οικονομική κρίση δεν είναι τόσο γιατί υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι, αλλά περισσότερο είναι η ανησυχία των επενδυτών και των αγορών εξαιτίας της αβεβαιότητας και δεν ξέρουν τι θα φέρει η επόμενη μέρα. Εκείνο που έχει τεράστια σημασία για μένα είναι να επιτευχθεί μια πολιτική συμφωνία αρχών. Να ληφθεί σε πολιτικό επίπεδο το συντομότερο δυνατόν απόφαση για το ποια θα είναι η σχέση Ηνωμένου Βασιλείου και ΕΕ. Μετά ας ακολουθήσει η τεχνοκρατική επεξεργασία των επί μέρους συμφωνιών και νομοθεσιών.

Η αβεβαιότητα λειτουργεί επιβαρυντικά για την Ευρώπη

-Βέβαια ακόμα μία φορά η ΕΕ αναδεικνύεται διχασμένη μπροστά στον τρόπο διαχείρισης της κρίσης. Το Παρίσι και πολλές άλλες χώρες-μέλη θέλουν να ξεκινήσει αμέσως η διαδικασία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, το Βερολίνο δεν θέλει να επισπευσθούν οι διαδικασίες, παράλληλα παρατηρείται και διάσταση απόψεων μεταξύ Κομισιόν και κρατών-μελών.

-Αυτή η αβεβαιότητα θα έχει πολύ άσχημες οικονομικές επιπτώσεις στην Ευρώπη, θα δημιουργήσει περαιτέρω προβλήματα στο ευρώ. Υπάρχει από την άλλη ο φόβος ότι αν η ΕΕ πιέσει και έλθει σε μια κατά μέτωπο σύγκρουση με το Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί να υπάρξουν και άλλες αρνητικές επιπτώσεις. Ενώ αν το αφήσει να χωνέψει τα προβλήματα που υπάρχουν και να καταλάβει τις επιπτώσεις από την έξοδο, θα είναι πιο διαλλακτικό στη διαπραγμάτευσή του με την ΕΕ.

-Μήπως υπάρχει κι ελπίδα της επανεξέτασης του Brexit ώστε τελικά να μην εφαρμοστεί;

-Αυτό νομικά μπορεί κανείς να πει ότι ίσως είναι δυνατόν, διότι το δημοψήφισμα δεν είναι δεσμευτικό, πρέπει να αποφασίσει το Κοινοβούλιο της Βρετανίας. Θεωρητικά μπορεί να υπάρξει και άλλο δημοψήφισμα, αλλά πολιτικά το βλέπω απίθανο. Θα πω αυτό που είπε ο Πρόεδρος Ολάντ, ότι ήταν απροσδόκητη αυτή η εξέλιξη αλλά είναι πλέον μη αναστρέψιμη. Ήδη όλα κινούνται προς την κατεύθυνση της υλοποίησή της. Πιστεύω ότι δεν υπάρχει περίπτωση να γυρίσει πίσω. Απλώς αν ηρεμήσουν λίγο τα πνεύματα, τότε μπορεί να υπάρξει μια πιο ψύχραιμη διαπραγμάτευση για τις σχέσεις Ηνωμένου Βασιλείου και ΕΕ. Επειδή η τεχνοκρατική διαπραγμάτευση και επεξεργασία των νομοθεσιών και των συμφωνιών θα πάρουν πάρα πολλά χρόνια, από 2 μέχρι 7, η άποψη μου είναι ότι καλύτερα να συμφωνηθεί σε πολιτικό επίπεδο ποια θα είναι αυτή η σχέση, ποιο θα είναι το καθεστώς του Ηνωμένου Βασιλείου έναντι της ΕΕ, να γίνει μια συμφωνία αρχών και να αφεθούν μετά οι τεχνοκράτες να ασχοληθούν με τις λεπτομέρειες. Αυτό θα είναι μια καθοδήγηση προς τις αγορές, τους επενδυτές, προς τους φορολογούμενους και προς τον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό θα βοηθήσει τις αγορές να ηρεμήσουν.

Το Λονδίνο θα υποστεί τις επιπτώσεις του Brexit

-Ο επικεφαλής της εκστρατείας του Brexit Μπόρις Τζόνσον επιμένει ότι η Βρετανία θα εξακολουθήσει να έχει πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ παρά την ψήφο υπέρ της εξόδου.

-Αυτή ήταν μια λανθασμένη, παραπλανητική προσέγγιση που δυστυχώς έπεισε κάποιους Βρετανούς.

-Την συντηρεί και μετά το δημοψήφισμα...

-Κάποιοι από τους βασικούς λόγους για τους οποίους ψήφισε ο κόσμος έξοδο είναι γιατί δεν θέλουν να πληρώνουν χρήματα στην ΕΕ και δεν θέλουν την ελευθερία διακίνησης των Ευρωπαίων πολιτών λόγω μεταναστευτικού. Όμως προϋπόθεση για συμμετοχή μιας χώρας στην Κοινή Αγορά είναι να συνεισφέρει στον κοινοτικό προϋπολογισμό και να επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση όπως κάνει η Ελβετία και η Νορβηγία. Άρα, πώς θα μπορέσει η Βρετανία να παραμείνει στην Κοινή Αγορά αν δεν δεχτεί αυτές τις δυο βασικές προϋποθέσεις; Να μην ξεχνάμε ότι όποιος είναι στην Κοινή Αγορά, ακόμα κι όποιος εξάγει στην ΕΕ είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται με όλους τους κανονισμούς και προϋποθέσεις της ΕΕ χωρίς να έχει λόγο στη διαμόρφωσή τους. Άρα σε πιο μειονεκτική θέση θα είναι μετά την έξοδο παρά σε ευνοϊκή.

> ***Η Ευρώπη δεν μπορεί και να ανταμείψει τους Βρετανούς για την αποχώρησή τους***

-Η Ευρώπη θέλει να κρατήσει κοντά της το Ηνωμένο Βασίλειο ως οικονομικό εταίρο;

-Βεβαίως, αλλά δεν μπορεί και να το ανταμείψει για την αποχώρησή του. Δεν πρέπει να δοθεί το μήνυμα στα κράτη μέλη ότι είστε καλύτερα εκτός, με όλα τα οφέλη χωρίς τις υποχρεώσεις . Αυτό είναι το μεγάλο δίλημμα και πρόβλημα της ΕΕ, πώς θα κρατήσει κοντά της το Ηνωμένο Βασίλειο διότι είναι μεγάλη αγορά και οικονομία, αλλά να μην το ανταμείψει. Θα πρέπει να υποστεί επιπτώσεις.

Η μικροκομματική έπαιξε αρνητικό ρόλο

-Βλέπετε διαμελισμό του Ηνωμένου Βασιλείου μετά τις έντονες φωνές της Σκωτίας για νέο δημοψήφισμα αποχώρησης;

-Βεβαίως, εδώ υπάρχουν δύο ζητήματα, το ένα είναι της Σκωτίας και να μην ξεχνούμε ότι στο τελευταίο δημοψήφισμα η ΕΕ πήρε θέση ενάντια της ανεξαρτησίας τονίζοντας ότι αν η Σκωτία φύγει από το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να υποβάλει καινούργια αίτηση για ένταξη στην ΕΕ. Ένας από τους βασικούς λόγους που έμεινε η Σκωτία στον Ηνωμένο Βασίλειο είναι η ΕΕ και τώρα που φεύγει το Ηνωμένο Βασίλειο η ίδια θέλει να παραμείνει στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Η Σκωτία θα είναι ένα ζήτημα που σύντομα θα κληθεί να αντιμετωπίσει το Λονδίνο. Το δεύτερο εξίσου ανησυχητικό είναι το θέμα της Βορείου Ιρλανδίας. Η συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής που στην ουσία τερμάτισε τις συγκρούσεις και την αιματοχυσία στη Βόρειο Ιρλανδία βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο ήταν μέλη της ΕΕ. Άρα πολλά διαχωριστικά ζητήματα ήταν θεωρητικά. Ήδη ένα κόμμα ζήτησε να γίνει δημοψήφισμα για ένωση με τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας κάτι που προβλέπεται μέσα στη συμφωνία. Άρα κι εδώ βλέπω ότι θα δημιουργηθούν ζητήματα.

Η Σκωτία
θα είναι ένα ζήτημα που σύντομα θα κληθεί να αντιμετωπίσει το Λονδίνο

-Και το Λονδίνο μαζεύει υπογραφές για να μείνει εντός της ΕΕ.

-Το Λονδίνο, όπως η Σκωτία και η Β. Ιρλανδία, ήταν πολύ έντονα υπέρ του Remain, φυσικά αυτό έχει σχέση και με την ηλικία και την μόρφωση. Οι νέοι άνθρωποι ήταν υπέρ της παραμονής το ίδιο και οι μορφωμένοι.

-Μπορεί οι συνταξιούχοι να αποφασίζουν για το μέλλον των νέων, διότι αυτό έγινε κατά βάση;

-Θα μπορούσε να πει κανείς ναι, εφόσον όλοι έχουν δικαίωμα ψήφου. Όμως μια τόσο σοβαρή και σημαντική απόφαση που θα έχει επιπτώσεις στις επόμενες γενιές δεν μπορεί να λαμβάνεται με τόσο μικρή διαφορά 3%-4%. Εγώ νομίζω ότι είναι λάθος του συστήματος.

-Λάθος του συστήματος ή της δημοκρατίας;

-Όχι, δεν είναι θέμα δημοκρατίας. Διότι πολλές φορές ζητούνται για κάποια θέματα ενισχυμένες πλειοψηφίες και συγκεκριμένος αριθμός προσέλευσης.

-Είναι η έξοδος αυτογκόλ του κ. Κάμερον, αποτέλεσμα μιας προσωπικής φιλοδοξίας;

-Αυτό λέγεται. Βεβαίως θα έλεγα το ίδιο και για τον ηγέτη της αντιπολίτευσης Jeremy Corbyn. Ο κ. Κάμερον το έκανε για λόγους πολιτικής επιβίωσης και γύρισε εναντίον του. Αλλά βλέπουμε ότι και ο ηγέτης των Εργατικών για λόγους κομματικής σκοπιμότητας δεν ήθελε να προχωρήσει στην εκστρατεία μαζί με τους Συντηρητικούς γιατί φοβήθηκε το πολιτικό κόστος. Κράτησε μια πολύ χλιαρή στάση στην όλη εκστρατεία υπέρ της παραμονής, γι' αυτό και η ψήφος μομφής εναντίον του όπως και όλες οι παραιτήσεις από ηγετικά στελέχη των Εργατικών. Φάνηκε ότι ακόμα και σε μια τόσο σοβαρή υπόθεση οι ηγετικές και κομματικές παράμετροι έπαιξαν πολύ σοβαρό ρόλο. Γι' αυτό τώρα τα δυο μεγάλα κόμματα μπαίνουν σε μεγάλη κρίση.

-Οι εκλογές της περασμένης Κυριακής στην Ισπανία έστειλαν κάποιο μήνυμα;

-Βρίσκω πολύ ενδιαφέροντα τα αποτελέσματα των εκλογών στην Ισπανία, όπου βλέπουμε ότι τα παραδοσιακά φιλοευρωπαϊκά κόμματα στην ουσία βγήκαν ενισχυμένα.

-Αυτό οφείλεται στο Brexit;

-Πιστεύω ότι επηρέασε και αυτό το θεωρώ θετικό, ειδικά τόσο πρόσφατα μετά το Brexit.

Χωρίς άμεσες επιπτώσεις το Brexit για την Κύπρο

-Η Κύπρος επηρεάζεται ή όχι;

-Άμεσες επιπτώσεις δεν θα υπάρξουν. Θα πρέπει να περιμένουμε να δούμε τι θα συμφωνηθεί μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου, που θα καλύψει και εμάς. Να μην ξεχνάμε ότι μόνο 12 χρόνια είμαστε εταίροι με το Ηνωμένο Βασίλειο εντός της ΕΕ. Προϋπήρχαν συμφωνίες και συνεργασίες σε πολλά ζητήματα. Ούτε το καθεστώς των Βάσεων και των Κυπρίων στις Βάσεις θα επηρεαστούν ιδιαίτερα, διότι οι Βάσεις δεν ήταν έδαφος της ΕΕ. Βέβαια θα χρειαστούν κάποιες διμερείς συμφωνίες.

-Ποια ζητήματα θα αντιμετωπίσουμε;

-Το ένα είναι τα δίδακτρα των φοιτητών που θα πάνε στο μέλλον σε βρετανικά πανεπιστήμια. Για μας είναι σοβαρό, διότι υπάρχει δυσανάλογη παρουσία Κυπρίων φοιτητών στο Ηνωμένο Βασίλειο σε σχέση με τον πληθυσμό μας. Και το δεύτερο των εργαζομένων που θα θέλουν στο μέλλον να δουλέψουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, διότι πιστεύω ότι όσοι είναι εκεί σήμερα δεν θα επηρεαστούν.

-Ο τουρισμός και οι Βρετανοί που αγοράζουν σπίτια στην Κύπρο;

-Εδώ είναι θέμα σχέσης ευρώ με στερλίνα που ίσχυε από πριν και αυτοί οι τομείς επηρεάζονταν από τα σκαμπανεβάσματα των ισοτιμιών. Πιστεύω ότι κάποια στιγμή η στερλίνα θα ανέβει. Κάπου όμως πρέπει να δούμε την αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος διότι όσο κινούμαστε προς πιο φτηνά τουριστικά πακέτα, όποτε παρουσιάζεται μια πιο φτηνή χώρα, θα κινδυνεύουμε να χάσουμε τους τουρίστες μας.

-Η συμμετοχή μας στην Κοινοπολιτεία μας φέρνει σε μια πιο ευνοϊκή θέση;

-Ναι σίγουρα δημιουργεί μια άλλη σχέση, αλλά εγώ θα βασιζόμουν περισσότερο στο πολύ μικρό μέγεθος της Κύπρου, διότι δεν αποτελούμε «απειλή» ή ανταγωνισμό για το Ηνωμένο Βασίλειο.

-Για το Κυπριακό είναι θετικό το Ηνωμένο Βασίλειο εκτός ΕΕ;

-Το Ηνωμένο Βασίλειο στο Κυπριακό κινείται ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας.

-Η Τουρκία όμως χάνει ένα σύμμαχο εντός της ΕΕ;

-Σίγουρα ένας από τους πιο μεγάλους συμμάχους της στην ΕΕ ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο και να υπενθυμίσω ότι όταν εγώ με δήλωσή μου είχα παγώσει τα 6 ενταξιακά κεφάλαια της Τουρκίας, η σφοδρότερη και ίσως η μοναδική αντίδραση ήταν από τον Υπουργό Εξωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου. Ήταν οι πρωτεργάτες στην προώθηση της Τουρκίας. Αυτό θα επηρεάσει την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, αλλά και γενικότερα διότι μετά από αυτή την εξέλιξη δεν νομίζω να τολμήσει κανείς να μιλήσει σύντομα για ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Αυτό μπορεί να έχει επιπτώσεις στη λύση του Κυπριακού.

Το Brexit μπορεί να κάνει την Ευρώπη καλύτερη, μπορεί να έχει και μια θετική πλευρά;

-Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ήταν υπέρ της περαιτέρω ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελούσε τροχοπέδη σε πολλές πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει ότι η απουσία του θα μπορούσε να ευκολύνει την ΕΕ να κινηθεί πιο άνετα στο μέλλον. Από την άλλη πλευρά, επειδή θα υπάρχει πάντα ο φόβος των ευρωσκεπτικιστών σε πολλά κράτη μέλη, νομίζω ότι στο άμεσο μέλλον αλλά και μεσοπρόθεσμα, δεν πρέπει να περιμένουμε να δούμε ιδιαίτερες εξελίξεις όσο αφορά το ζήτημα αυτό στην ΕΕ. Η ΕΕ δεν θα μπορέσει να "αξιοποιήσει" την απουσία του ΗΒ. Γενικά και συμπερασματικά θα έλεγα ότι για την ΕΕ θα ήταν πολύ καλύτερα αν παρέμενε το Ηνωμένο Βασίλειο στους κόλπους της. Η αποχώρηση του είναι πλήγμα αλλά μπορεί να επιβιώσει και χωρίς αυτό. Εκείνοι που θα έχουν την περισσότερη αρνητική επίπτωση θα είναι το Ηνωμένο Βασίλειο και οι δικοί του πολίτες.